

Criteris generals d'avaluació

- Coneixement global de la matèria i capacitat de síntesi.
- Capacitat analítica i no merament descriptiva. Així, per exemple, en les preguntes de qüestions polítiques es valorarà de forma especialment positiva la capacitat d'indicar els trets fonamentals de cada programa polític, constitució, etc. (divisió de poders, programa econòmic...).
- Els comentaris de text poden ser resolts de diverses maneres, totes igualment vàlides; l'alumne pot optar per respondre a les preguntes plantejades conjuntament o per separat, però també aplicar alguna de les metodologies habituals per a comentaris (per exemple: enquadrament, anàlisi, comentari-conclusió, etc.). És convenient, en tot cas, combinar la resposta explícita o implícita a les qüestions plantejades amb alguna mena de referència (preferentment citacions i explicacions) al document; de manera simplement orientativa, el treball amb el document (resum, citacions, al·lusions, anàlisi, etc.) representarà entorn de la meitat dels punts d'aquesta part de la prova. Es valorarà de manera molt positiva la capacitat d'abordar amb sentit rigorós i crític el material objecte d'anàlisi.
- Cal analitzar les causes i conseqüències de les qüestions tractades.
- Capacitat de contextualització: indicació de la cronologia i l'espai, personatges més transcendents i altres aspectes que tinguin relació amb la pregunta o el text.
- Ús de vocabulari específic, correcte i rigorós, com també definició clara dels conceptes.
- Claredat expositiva i absència de contradiccions.
- Capacitat de concreció.
- Al marge de les preguntes específiques relatives a les Balears, es valorarà al llarg de tota la prova de forma especialment positiva la incorporació de referències a la història de les Illes, com també la capacitat de relacionar el tema o fenomen tractat amb la situació europea. En el cas de les qüestions de resposta breu on es demana de manera explícita una referència a les Balears, aquesta tindrà una ponderació de 0,5 punts.
- La presentació i ortografia es tindran en consideració. En els casos més greus podran suposar una penalització de fins al 10 per cent de la nota final.
- De manera orientativa, l'espai assignat a cada part de l'examen és el següent: per al tema: una cara i mitja de full. Per al comentari: una cara i mitja de full. Per a les qüestions de resposta breu: una cara de full (mitja cara per a cada qüestió).

— En el cas de les **qüestions breus (tercera part)** cal tenir molt en compte que es demana als avaluats que proporcionin **una simple definició breu dels aspectes plantejats** i que l'espai de referència és de **mig full**. En conseqüència, es recomana particular flexibilitat, perquè hi pot haver fórmules diverses per condensar satisfactòriament la informació a l'espai proposat.

Criteris específics per a aquest model d'examen:

OPCIÓ A

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa un (i només un) dels temes següents:

1r. El regnat de Ferran VII (1814-33). Concepte i etapes: restauració de l'absolutisme (1814-20), Trienni Liberal (1820-23) i Dècada Ominosa o Dècada Absolutista (1823-33).

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir el regnat de Ferran VII com un període històric comprès entre 1814 i 1833, indicant-ne el caràcter de reacció absolutista després de l'experiència liberal durant la guerra del Francès.
- Assenyalar alguns trets destacats del període de restauració absolutista 1814-20, com ara la repressió contra els liberals i els afrancesats, el restabliment de l'Antic Règim i els problemes polítics i econòmics.
- Assenyalar les principals actuacions dels governs del Trienni Liberal i els problemes als quals varen haver de fer front, destacant l'oposició exercida pel rei mateix, la noblesa i l'Església catòlica i la reinstauració de l'absolutisme amb la invasió dels Cent Mil Fills de Sant Lluís.
- Assenyalar els trets essencials de la Dècada Ominosa, destacant la restauració de l'absolutisme, la repressió exercida contra els liberals, les mesures reformistes i la qüestió successòria.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n. La Dictadura de Primo de Rivera (1923-30): concepte, característiques i etapes: el Directori militar (1923-25), el Directori civil (1925-30) i el final de la Dictadura (1930-31).

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament el règim de Primo de Rivera, assenyalant les causes que conduïren al cop d'Estat.
- Caracteritzar breument l'etapa del Directori militar fent referència a algunes de les seves principals actuacions en matèries com: ordre públic, reformes administratives, repressió contra el moviment obrer i el catalanisme, política respecte al Marroc, etc.
- Caracteritzar breument l'etapa del Directori civil (1925-30) fent referència als intents d'institucionalització del règim.

— Al·ludir al procés polític que conduí al final de la monarquia d'Alfons XIII i la proclamació de la Segona República.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions: 1r. Explica breument les característiques del sistema polític espanyol durant la restauració borbònica (1875-1923). 2n. Analitza els aspectes principals de la Constitució espanyola de 1876.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar el sistema polític de la Restauració com a monarquia liberal i constitucional però no exactament democràtica, tot al·ludint a l'existència de pràctiques com (per exemple) el torn entre partits, el caciquisme, l'encasellat i la tupinada, així com al centralisme, l'estabilitat política o el suport de l'exèrcit i l'Església catòlica al règim.
- Comentar algunes característiques essencials de la Constitució de 1876 com a text que pretenia satisfer els diversos sectors polítics liberals i monàrquics que donaven suport al nou sistema: sobirania compartida entre el rei i les Corts, reconeixement (teòric) de drets i llibertats, confessionalitat catòlica amb simple tolerància cap a les altres religions, separació de poders però reservant àmplies atribucions per a la Corona, bicameralisme, etc.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions: 1r Què va ser la Guerra Civil espanyola i per quin motiu es va iniciar? 2n Explica el desenllaç de la guerra (des de la batalla de l'Ebre fins al final de la lluita). 3r Com va afectar a les Balears la Guerra Civil? Interpreta la informació del text objecte de comentari.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir la Guerra Civil, per exemple, com a conflicte bèl·lic desenvolupat entre 1936 i 1939, identificant els bàndols enfrontats i esmentant que la victòria del bàndol *nacional* donà pas a l'establiment de la dictadura franquista.
- Descriure breument els episodis bèl·lics compresos entre la batalla de l'Ebre i l'ocupació total del territori espanyol per l'exèrcit franquista.
- Incorporar referències a la Guerra Civil a les Balears; en particular la distribució de l'arxipèlag entre els dos bàndols contendents i l'ocupació de Menorca el febrer de 1939. També es pot donar per vàlid si es fa al·lusió a altres esdeveniments com el desembarcament de Bayo, la repressió, els bombardeigs, etc.
- Assenyalar que el text al·ludeix a l'ocupació de Menorca el 1939 i que es tracta d'un relat de part, en aquest cas procedent del bàndol franquista.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon DUES (i només DUES) de les quatre qüestions següents:

1a Defineix breument el concepte de romanització i indica alguns exemples de com es va dur a terme a la península Ibèrica i a les illes Balears.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir romanització com a procés d'introducció d'elements culturals i estructura social i econòmica de la civilització romana.
- Assenyalar alguns exemples relatius a la península Ibèrica i les illes Balears.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2a Quines foren les característiques econòmiques i socials bàsiques de la monarquia hispànica al segle XVI?

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar breument l'economia dels regnes hispànics al segle XVI (estructura econòmica, impacte del comerç americà).
- Caracteritzar breument la societat estamental hispànica del segle XVI.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3a Com era la situació de les dones a l'Espanya del segle XIX des dels punts de vista social, polític i educatiu?

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal al·ludir a qüestions com ara:

- El predomini dels valors burgesos i/o el catolicisme i el conservadorisme com a element determinant de la condició femenina en el segle XIX.
- Els principals àmbits d'ocupació laboral de les dones en funció de la classe social.
- La privació del dret al sufragi.
- Els baixos nivells d'alfabetització femenina i les dificultats per accedir als estudis superiors.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4a Explica breument les diferents fases dins l'oposició política al franquisme.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Al·ludir a l'impacte de la repressió franquista i les primeres actuacions de la resistència a la dictadura durant la postguerra (clandestinitat extrema i guerrilla).

- Al·ludir a algun dels canvis experimentats en els decennis dels cinquanta i seixanta per l'oposició (conflictivitat laboral, moviment estudiantil).
- Al·ludir a la reorganització i expansió de l'antifranquisme en l'etapa final de la dictadura introduint qüestions com la correlació de forces, l'expansió del moviment obrer i/o la incorporació de nous sectors polítics i socials a la lluita contra la dictadura.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

OPCIÓ B

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa **un** (i només **un**) dels temes següents:

1r La guerra del Francès o guerra de la Independència (1808-14): concepte. Els aspectes polítics: les Corts de Cadis i la Constitució de 1812.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament la guerra del Francès o guerra de la Independència.
- Descriure el procés polític que conduí a la convocatòria de les Corts de Cadis i referir-se a la seva naturalesa i composició, destacant-ne el caràcter revolucionari i liberal.
- Explicar els trets essencials de la Constitució de 1812, en particular l'establiment dels principis de sobirania nacional i separació de poders i el reconeixement dels drets ciutadans.
- Al·ludir a alguna altra mesura adoptada per les Corts de Cadis que implicàs l'abolició de l'Antic Règim.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n La Segona República (1931-36): breu definició. Explica el bienni reformista (1931-33).

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument la Segona República espanyola, tot incidint en el seu caràcter democràtic i reformista i en algun dels principals problemes als quals hagué de fer front.
- Identificar el bienni reformista com un període de govern dels partits d'esquerres en què es posaren en marxa algunes de les reformes previstes per la Constitució de 1931.
- Explicar algunes de les principals reformes dutes a terme en matèria sociolaboral, agrària, religiosa, militar, autonòmica i educativocultural.
- Al·ludir als problemes als quals hagué de fer front l'acció de govern en termes polítics i socials tot precipitant la crisi del bienni i el pas al període posterior (bienni conservador o radicalcedista).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions: 1r Què va ser el sexenni revolucionari i quines característiques presentava? 2n Quin fou el context en què va tenir lloc la Revolució de Setembre de 1868? Assenyala els objectius del manifest objecte de comentari i explica breument l'evolució política des de la Revolució fins a l'aprovació de la Constitució de 1869.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument el sexenni democràtic o revolucionari com el període històric comprès entre 1868 i 1874 en què es va intentar dur a terme un aprofundiment, en sentit democràtic, de la revolució liberal espanyola, al·ludint a les dificultats que n'impediren la consolidació.
- Al·ludir als problemes polítics i econòmics dels darrers temps del regnat d'Isabel II posant l'accent en l'esgotament del model.
- Assenyalar els principals objectius dels alçats.
- Explicar breument l'evolució política des de la Revolució fins a l'aprovació de la Constitució de 1869.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2: comenta el text següent, fent referència a aquestes qüestions: 1r Defineix breument el règim franquista. 2n Quines característiques presentava el decenni dels seixanta del segle XX des dels punts de vista econòmic i social? 3r Què fou el Pla d'estabilització i com va afectar les Balears?

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument el franquisme com a règim polític dictatorial establert entre 1939 i 1975 arran del resultat de la Guerra Civil, destacant qüestions com les causes de la seva durada, el caràcter repressiu i/o la seva capacitat d'adaptació a les diferents conjuntures.
- Caracteritzar el decenni dels seixanta com una etapa d'intens creixement econòmic tot destacant aspectes com la industrialització, la transformació de l'agricultura i el desplegament del sector serveis.
- Assenyalar algun dels elements de fragilitat de l'economia espanyola de l'època.
- Al·ludir a qüestions com el creixement demogràfic, l'èxode rural, l'emigració cap a Europa, els canvis en l'estructura laboral i/o la millora del nivell de vida.
- Assenyalar les causes i eixos essencials del Pla d'estabilització de 1959.
- En particular, al·ludir a l'expansió turística coneguda per les Illes Balears i als canvis socials experimentats, com ara l'accés a diversos productes de consum força emblemàtics.
- Es valorarà molt positivament la introducció d'altres qüestions que puguin enriquir el comentari, com ara la naturalesa i entitat emissora del text, referències als diferents impactes del boom turístic dels seixanta en funció de cada illa, repercussions ecològiques, socials i culturals, efectes sobre altres sectors econòmics, etc.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon DUES (i només DUES) de les quatre qüestions següents:

1r Defineix breument al-Àndalus, esmenta les etapes de la seva evolució política i assenjala alguns exemples dels canvis econòmics, socials i culturals introduïts pels musulmans a la península Ibèrica i a les illes Balears.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir al-Àndalus com el nom que els musulmans donaren a la península Ibèrica i/o l'etapa en què aquesta civilització fou present al territori peninsular i les illes Balears (segles VIII-XV).
- Esmentar les grans etapes de la seva evolució política.
- Posar alguns exemples del seu impacte econòmic, social i cultural a la Península i a les illes Balears.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n Què foren la guerra de Successió i els decrets de Nova Planta? Assenjala'n algun aspecte relacionat amb les Balears.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament la guerra de Successió identificant els bàndols en conflicte, els seus suports i el desenllaç.
- Al·ludir als continguts essencials dels decrets de Nova Planta, assenyalant quins territoris afectaren.
- Assenyalar algun aspecte relacionat amb les Balears, tant en conjunt com en alguna illa en particular; per exemple, l'impacte de la guerra, el Decret de Nova Planta al-lusiu al regne de Mallorca o la presència britànica a Menorca.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3r Quines característiques presentava la industrialització espanyola al segle XIX? Esmenta'n algun aspecte relatiu a les illes Balears.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar l'Espanya del segle XIX com un país feblement industrialitzat.
- Assenyalar alguna de les causes d'aquesta mancança.
- Identificar els principals sectors i zones industrials de l'Espanya del segle XIX.

— Fer alguna referència al cas balear (naturalment és vàlida qualsevol referència d'àmbit local o insular).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4t Elabora un esquema sobre les constitucions de 1931 i 1978 i indica'n tres punts en comú i tres diferències.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Elaborar correctament un esquema sobre les constitucions de 1931 i 1978.
- Indicar-ne tres punts en comú i tres diferències.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.